روزنامه صبح
سیاسی، اجتماعی، اقتصادی
نوسعه ایرانی

صاحب امتیاز: موسسه اطلاع‌رسانی و خبرگزاری ایلنا
مدیر مسئول: مسعود حیدری
زیر نظر شورای سردبیری
مدیر بازرگانی و روابط عمومی: مرتضی بلوکی

چاپ: کار و کارگر ۶۶۸۱۷۳۱۷
نشانی تحریریه: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه نرسیده به روانمهر، پلاک ۱۳۲
تلفن تحریریه: ۶۶۹۵۶۶۰۰(۰۲۱)
نشانی سایت: toseeirani.ir
اینستاگرام: @tosee.irani
ایمیل: toseirani@gmail.com

میراث

قبرستان ممنوعه تهران کجاست؟

آرزو احمدزاده، راهنمای طبیعت گردی

در حصار جنوبی شهر تهران یعنی جنوب بازار تهران تجمع ارامنه وجود داشته است آن هم به این علت بوده که قدیمی ترین کلیسای شهر تهران به نام کلیسای سورپ گورک در بازار چه قوام الدوله واقع شده بود، اولین گورستان ارمنی‌ها نیز در محدوده همین کلیسا بود، اما با تخریب شهری این گورستان در اواخر دوران قاجار قبرستان ارامنه به محله دولاب که محل تجمع سنگ‌تراشان ارمنی بود منتقل شد. گورستان دولاب در حقیقت گورستان مسیحیان ارمنی بوده است اما قبرهای سربازان روسیه، آرامگاه کنت‌های فرانسوی که به ایران آمده بودند، شاهزاده‌های گرجی، پزشکان دربار پهلوی و قاجاریه، گورستان دسته جمعی لهستانی‌هایی که در جنگ جهانی دوم در راه بازگشت به وطن خودجان خود را از دست داده بودند و بسیاری از چهره‌های سرشناس تبعه کشورهای دیگر نیز در این قبرستان هستند. از جمله شخصیت‌های معروفی که در اینجا دفن هستند می‌توان به اوانس اوگانیانس: اولین کارگردان سینمای ایران، نیکلای مارکف: معمار برجسته روسی و آلفرد ژان بانیست لومر: موسیقی دان فرانسوی اشاره کرد، همچنین گفته می‌شود دو مومیایی نیز در این گورستان دفن هستند. این قبرستان از آن جهت ممنوعه خوانده می‌شود که برای بازدید و ورود به محوطه آن باید از سفارت خانه‌های روسیه، لهستان، فرانسه و ایتالیا مجوز دریافت کنید. گورستان دولاب در اتوبان شهید محلاتی، فی مابین خیابان شهید رضایی تاجری از غرب، خیابان مستفیذ از شمال، املاک مسکونی از شرق و گلخانه‌های خیابان پاسدار گمنام از جنوب واقع شده است.

گردشگری

وزیر کشور خبر داد؛

لغو محدودیت‌های سفر از کشورهای همسایه به ایران

وزیر کشور از لغو محدودیت‌های سفر از کشورهای همسایه به ایران خبر داد.

احمد وحیدی، گفت: محدودیت با کشورهای همسایه به حالت قبل برگشته به شکلی که با داشتن تست‌های پی سی آر منفی، افراد می‌توانند وارد کشور شوند. به گفته وی، برخی کشورها که از طریق مرز هوایی وارد کشور می‌شدند و بیماری در آن کنترل شده نیز محدودیت‌هایشان برداشته شده است.

تئاتر

هفت نمایشنامه مریم کاظمی رونمایی می‌شود

بخش نمایشنامه‌خوانی بازمانده از اولین جشنواره آموزشی تئاتر پنجمک از ۲۰ دی تا ۴ بهمن ماه ۱۴۰۰ با نمایشنامه‌خوانی هفت نمایشنامه تولید شده برای اجرای پایان دوره هنرجویان آموزشگاه تئاتر مستقل در حال برگزاری است. سالن بلک باکس شماره ۲ بازار بزرگ ایران (ایرانمال) در ساعت ۱۹ میزبان نمایشنامه‌خوانی و مراسم رونمایی کتاب نمایشنامه‌ها خواهد بود که توسط انتشارات گیسا به چاپ رسیده‌اند. مطابق جدول اعلام شده؛ روز دوشنبه ۲۰ دی نمایشنامه‌خوانی پیتر پن اجرا شد و شنبه ۲۵ دی نمایشنامه‌خوانی بابالنگ دراز ، یکشنبه ۲۶ دی نمایشنامه‌خوانی شاهزاده و گدا، دو شنبه ۲۷ دی نمایشنامه‌خوانی آرش کمانگیر، سه‌شنبه ۲۸ دی نمایشنامه‌خوانی هانسل و گرتل ، جمعه ۱ بهمن نمایشنامه‌خوانی پری دریایی، دوشنبه ۴ بهمن نمایشنامه‌خوانی پوستین زرین با نقش‌خوانی هنرجویان آموزشگاه تئاتر مستقل برگزار می‌شود. بلیت این نمایشنامه‌خوانی از طریق سایت تیوال ارائه می‌شود.

«حراج تهران» در مورد اصالت‌سنجی آثار تعهد داد

داستان اصالت‌سنجی به روش سنتی

علیرضا بخشی استوار

اصالت‌سنجی آثار هنری یکی از معضلاتی است که در جریان خرید و فروش آثار تجسمی وجود دارد. یکی از معضلاتی که در این سال‌ها این شرایط را به وجود آورده، نگاه سنتی در تایید اصالت آثار است. در ایران عده‌ای از هنرمندان هستند که به دلیل سابقه در حوزه هنر به عنوان اصالت‌سنج آثار هنری از اعتبار و جایگاه خاصی برخوردار هستند و به همین دلیل طی سال‌های گذشته مشکلات فراوانی بر سر تایید اصالت آثار هنری به وجود آمده است.

از سوی دیگر کپی کاری و اثرسازی یکی از مسائلی بود که طی سال‌های گذشته در حوزه هنرهای تجسمی مسئله‌ساز بود. به‌عنوان مثال شائبه کپی بودن آثار سهراب سپهری که در جریان حراج‌های مختلف به فروش می‌رفت، یکی از موارد مسئله‌ساز در جریان این نوع رویدادهای تجاری-هنری بود. در آن موقعیت بسیاری از رسانه‌ها به شکل غیررسمی معتقد بودند که افرادی که مسئول اصالت‌سنجی آثار این چنینی هستند، خود در این کپی کاری‌ها دست دارند.

آثاری که در اصالت آنها شبهاتی وجود داشت در سال‌های قبل به حراج‌های خارجی هم راه پیدا کرد و در آن حراج‌ها باعث بروز مشکلاتی شد و سودجویی و منفعت‌طلبی برخی جریان‌های اقتصادی به آبروی هنرهای تجسمی ایران لطمه‌های بسیاری وارد کرد. این اتفاق در جریان حراج تهران هم رخ داد. حراج تهران به عنوان مهم‌ترین حراج هنری در ایران طی چند سال گذشته هم با همین شائبه‌ها مواجه بود. به‌خصوص در مورد برخی آثار کلاسیک ایرانی و چند اثر مدرنی که در حراج به فروش گذاشته شد، مثل همان اثر ۴ میلیاردی سهراب سپهری که به دلیل قیمتش برای اولین بار موجب شگفتی و خبرساز شد.

اطلاعیه‌ای برای اعاده حیثیت «حراج تهران»

حالا حراج تهران برای جلوگیری از این نوع اتفاق‌ها اقدام به تنظیم بندهایی در اساسنامه خودش کرده است تا جدای از ایجاد ضمانت برای شرکت‌کنندگان و خریداران، از خود اعاده حیثیت کند.

در اطلاعیه حراج تهران آمده است: «با توجه به حساسیت‌های به وجود آمده در خصوص تعهد و مسئولیت حراج در قبال اصالت آثار یادآوری می‌شود، مبنای تعهدات حراج‌گذار، وفق شرایط عمومی حراج تهران است که در قرارداد فی‌مابین حراج تهران و فروشندگان و خریداران آثار هنری منعقد می‌شود و در سایت رسمی حراج نیز درج شده است. بر همین اساس ملاک ضمانت و تعهد حراج همچون ادوار گذشته به قوت خود باقی و شرایط عمومی پانزدهمین دوره حراج تهران روی سایت به نشانی tehranauction.com قابل دسترس است.» با توجه به حواشی پیش آمده در خصوص میزان تعهد و مسئولیت اصالت آثار، توجه همگان را به مفاد قرارداد در مورد اصالت آثار جلب می‌کند: «کلیه آثار ارایه شده در حراج تهران توسط کارشناسان معتبر بررسی و اصالت و انتساب آنها به پدیدآورنده اثر مورد بررسی قرار می‌گیرد. در خصوص آثار کلاسیک، عنداللزوم بررسی توسط کارشناسان وزارت میراث فرهنگی و گردشگری صورت خواهد گرفت. علی ایحال با توجه به آنکه آثار ارایه شده در حراج به مدت ۳ روز جهت رؤیت متقاضیان در معرض بازدید عموم قرار می‌گیرد، متقاضیان این امکان را جهت بررسی‌های کارشناسی متعارف از جانب کارشناسان منتخب خود در مدت مزبور دارا هستند.»

با حسن نیت ادامه بند ۹ ناظر بر اصالت آثار هنری مندرج در کاتالوگ که اشاره به دعوای حقوقی احتمالی فی‌مابین فروشنده و خریدار است را حذف و تعهد می‌نماید در این زمینه، شرایط عمومی حراج تهران که در سایت و قراردادهای حراج تهران آمده، ملاک قرارداد خواهد بود.

حراج تهران ضمن تشکر از توجه جامعه رسانه‌ای، هنرمندان، مجموعه‌داران و خریداران آثار هنری نسبت به این رویداد اقتصادی هنر، ملاک فعالیت خود را شرایط عمومی حراج تهران مندرج در سایت حراج تهران می‌داند که ضمیمه قرارداد خرید آثار خواهد بود».

آیا ابزار و علم اصالت‌سنجی آثار وجود دارد؟

اگر چه در متن این اساسنامه به نوعی بر نگاه فنی در اصالت‌سنجی آثار تایید شده است اما به هنوز این سوال وجود دارد که به راستی این تخصص در ایران وجود دارد و افرادی هستند که به شکل علمی و با استفاده از ابزارهای روز دنیا به انجام این کار اقدام کنند. نگاه در اصالت‌سنجی آثار و تضمین دادن درباره این که یک اثر اصالت دارد یا نه؟ اگر همچنان به عنوان یک موضع سنتی انگاته شود آیا می‌تواند راهبردی را برای برون‌رفت از این وضعیت پیش روی ما قرار بدهد؟

شائبه کپی بودن آثار سهراب سپهری که در جریان حراج‌های مختلف به فروش می‌رفت، یکی از موارد مسئله‌ساز در جریان این نوع رویدادهای تجاری-هنری بود. در آن موقعیت بسیاری از رسانه‌ها به شکل غیررسمی معتقد بودند که افرادی که مسئول اصالت‌سنجی آثار اینچنینی هستند، خود در این کپی کاری‌ها دست دارند

اگر چه این حرفه نیاز به تخصص خاص خود دارد اما در جهان نهادها، شرکت‌ها و کمپانی‌هایی هستند که با توجه به اهمیت این حوزه به دلایل تاریخی و اقتصادی به اصالت‌سنجی آثار می‌پردازند. اما در ایران هنوز مشخص نیست که چه افرادی، با چه جایگاه علمی و با چه ابزاری این اقدامات را انجام می‌دهند؟ برخی معتقدند به دلیل اهمیت کار این افراد و حساسیت‌هایی که کار آنها با خود همراه دارد بهتر است که هویت‌شان ناشناخته باشد چرا که ممکن است این کار برای آنها خطرات جانی به همراه داشته باشد اما سوال اینجاست که چگونه برخی شرکت‌ها و انستیتوها در خارج از ایران به شکل رسمی خدماتی را ارائه می‌دهند.

پرده نقره‌ای

در سومین نشست از سلسله نشست‌های «سینما؛ گفتمان فرهنگی» عنوان شد؛

هنوز از دوران سانسور گذر نکرده‌ایم

یک تهیه کننده سینما در سومین نشست از سلسله نشست‌های «سینما؛ گفتمان فرهنگی» (گام دوم سینما) گفت: ما هنوز از دوران سانسور گذر نکرده‌ایم و در فرهنگمان تحمل حرف‌های جلوتر از زمانه خود را نداریم. در یک نظام ایدئولوژیک که مهم‌ترین چالش آن فلسطین است ناگهان می‌بینیم که فیلم «بازمانده» به دلیل نداشتن حجاب زنان در سال اول ساختش توقیف شده است. سینما بسیار قدر تمند است اما نباید با نگاه محافظه کارانه از آن ترسید.

به گزارش اداره کل روابط عمومی سازمان سینمایی، این نشست با موضوع «لزوم قانون گرایی در سینمای ایران با نگاهی به کاستی‌های قوانین موجود و ارائه راه‌حل‌های مناسب» در موزه سینما برگزار شد.

آیین‌نامه‌های زیرمجموعه‌های مرتبط با سینما سلیقه‌ای اعمال می‌شود

در ابتدای این نشست، جبار آذین، منتقد سینما گفت: جالب است بدانید که در ایران چیزی به عنوان قانون سینما وجود ندارد. آیین‌نامه‌هایی در مجموعه‌ها و زیرمجموعه‌های مرتبط با سینما هست که به صورت سلیقه‌ای اعمال می‌شود اما هیچ قانون فراگیری به چشم نمی‌خورد.

او ادامه داد: این نبود قانون فراگیر به دلایل زیربنایی و ساختاری رخ می‌دهد. ما در ایران سینماگر و فیلم ملی داریم اما سینمای ملی و صنعت سینما نداریم و علت این فقدان در همان نبود قانون است. و این به بحث نظارت در سینما بازمی‌گردد که اصلا تعریف و تبیین نشده است. چنین روندی باعث پیشبرد کار به صورت سلیقه‌ای می‌شود.

آذین گفت: ما با این که قانون سینمایی نداریم اما متولی سینما داریم که آن وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان سینمایی است. اما به علت نداشتن قانون مدون در سینما و قانون گریزی مشکلات عدیده‌ای ایجاد می‌شود. در کنار سازمان سینمایی تشکل‌هایی هستند چون صدا و سیما، اوج، ناجی هنر، حوزه هنری، و... که هر کدام ساز خود را می‌زنند که باعث می‌شود سینمای ایران دچار بیماری شود.

سینمای ایران ترکیبی از صنعت و فرهنگ است

مهدی صباغ‌زاده، فیلمنامه‌نویس، کارگردان و تهیه کننده، گفت: این موضوع باید تبیین شود که سینمای ایران ترکیبی از صنعت و فرهنگ است. البته این روزها بیشتر به سمت صنعتی شدن سوق پیدا کرده است اما در دهه‌های ۶۰ تا ۸۰ شاهد شکوفایی فرهنگی سینمای ایران بودیم. سینما باید به جریانی فرهنگی تبدیل شود. او ادامه داد: وزارت ارشاد محلی است که وزیری در آن مشغول به کار است و قوانین سینمایی را با همراهی معاونانش تبیین می‌کند. در این سال‌ها دیدیم که هر زمان که رئیس جمهور کشور تغییر می‌کند تمامی مدیران هم تغییر می‌کنند که روند به‌ناچار دستخوش تغییر قرار می‌گیرد. یا بسیاری از وقت‌ها می‌بینیم که فیلم‌ها پروانه ساخت و نمایش هم می‌گیرند اما برای اکرانشان با مسائلی روبه‌رو شده‌اند.

مظلوم‌ترین قشر این کشور سینماگران هستند

انسیه شاه‌حسینی، فیلمنامه‌نویس و کارگردان، نیز در ادامه این نشست گفت: تمام مشکلات زمانی پدیدار می‌شود که ما مدیریت فرهنگی نداشته باشیم. وقتی کشور مدیریت کلان فرهنگی ندارد مشکلات پدیدار می‌شود.

او ادامه داد: مظلوم‌ترین و بینواترین قشر این کشور سینماگران هستند. اگر مدیریت کلان فرهنگی داشتیم دیگر با شوراهای کلان فرهنگی روبه‌رو نمی‌شویم که بخواهند سلیقه خودشان را حاکم کنند. اگر تکلیف سینمای فرهنگی ما یک جمله حفظ کرامت انسانی باشد، اگر شخصی، یک نفر دیگر را بغل می‌کند ممکن است مخاطب انتظار داشته باشد این دو نقش یکدیگر را بغل کنند مانند مادری که فرزندش را در آغوش می‌کشد. باید دید که کرامت انسانی پایمال می‌شود یا خود مخاطب منتظر تماشای آغوشی است که نشان از انسان دوستی دارد. هر چیزی که انسانی باشد الهی نیز هست. اگر مسئولان ما شجاعانه عمل کنند دیگر مسائلی که سینمای امروز گریبان گیر آن است به چشم نمی‌خورد. شاه‌حسینی بیان کرد: چقدر خوب می‌شود شوراها جای دخالت‌های سلیقه‌ای، به اثری که حرفی برای گفتن دارد، کمک کنند.

سینما بسیار قدر تمند است

همچنین محمدرضا شفاه، تهیه کننده در این نشست، گفت: نباید فکر کنیم که فیلم سفارشی را نباید تماشا کرد برای مثال در «دیدن این فیلم جرم است» را افرادی دیدند که حتی اعتقادی هم به این مسائل نداشتند اما فیلم را دوست داشتند. او ادامه داد: ما هنوز از دوران سانسور گذر نکرده‌ایم و در فرهنگمان تحمل حرف‌های جلوتر از زمانه خود را نداریم. در یک نظام ایدئولوژیک که مهم‌ترین چالش آن فلسطین است ناگهان می‌بینیم که فیلم «بازمانده» به دلیل نداشتن حجاب زنان در سال اول ساختش توقیف شده است. سینما بسیار قدر تمند است اما نباید با نگاه محافظه کارانه از آن ترسید.

شفا ادامه داد: شوراها خاصیتی که از آن‌ها انتظار می‌رود را ندارند. مسئولیت آن همه فیلمی که شوراها به آن مجوز ندادند را چه کسی می‌پذیرد؟

سینما آینه جامعه است

بهمن کامیار، فیلمنامه‌نویس و کارگردان سینما گفت: اگر بخواهیم واقع‌گرایانه ببینیم، نمی‌توانیم قبل از خلق هنر آن را قضاوت کنیم.

هنرمند در لحظه تصمیم می‌گیرد و تبدیل به امتیاز می‌شود. آثار هنری زیادی خلق شده که ارزش هنری ندارند. نگاه عمده قوانین بین‌المللی به حمایت از اثری است که قبلا خلق شده است. قوانینی که ما می‌توانیم بررسی کنیم این است که چقدر توانسته‌ایم از هنرمندان حمایت کنیم.

او در ادامه بیان کرد: اکثرا فیلمنامه با فیلم متفاوت است. فیلمنامه در مرحله تولید و فیلمبرداری تغییر می‌کند، این یک سبک است. بسیاری از فیلمسازان بزرگ این کار را انجام می‌دهند. کاش در سینما قانونی را تدوین می‌کردیم و مسئولیت را بر عهده تهیه کننده می‌گذاشتیم تا به نتیجه برسد که آن اثر می‌تواند به فیلمی مناسب تبدیل شود یا خیر؟ البته در اینجا هم خطر خودسانسوری داریم. در اینجا تهیه کننده باید ببیند که فیلم ارزش ریسک را دارد که بعدا در پروانه نمایش رد نشود.

نمی‌توان یک قانون کلی برای فیلمسازی در نظر گرفت

شیرین شریف‌زاده، حقوقدان و پژوهشگر حقوق فرهنگی و کپی‌رایت با اشاره به اینکه هنرمندان سرمایه‌های جامعه هستند، عنوان کرد: من به این مساله معتقدم که هنرمندان نیازی به مانیتور شدن قبل از خلق اثر هنری نخواهند داشت. در نظر من به عنوان کسی که به طور تخصصی در حوزه کپی‌رایت فعالیت می‌کند، هنرمندان سرمایه‌های جامعه‌اند و ما باید آن‌ها را به انجام کار بیشتر تشویق و ترغیب کنیم تا ایده‌های خود را به خلق نزدیک کنند.

شریف‌زاده ادامه داد: اتفاقی که در آیین‌نامه‌های ساخت و نظارت و ارزشیابی سینمایی می‌افتد، نباید مخالف این روند عمل کند و باعث دلسردی هنرمند شود. آنچه به عنوان حقوق کپی رایت در سطح دنیا مطرح است این است که هر اثری جدا از هر گونه شایستگی که ممکن است داشته باشد قابل احترام است و هر هنرمندی حق دارد به خاطر خلق اثرش مورد احترام قرار بگیرد.

او گفت: بعد از خلق اثر است که باید از هنرمند حمایت بکنیم. باید فکر کنیم که چگونه می‌توانیم از هنرمندان بیشتری حمایت کنیم و این چیزی است که در تمام دنیا بیشتر نمود پیدا می‌کند.

شریف‌زاده اظهار داشت: اگر از دید یک حقوقدان بخواهم در مورد این قوانین صحبت کنم، می‌توانم بگویم مثلا در زمینه خرید و فروش ساختمان، ممکن است در هزار مورد اتفاقی نیفتد و شاید در یک مورد به اختلاف برسیم و نیازی نیست از قبل از قوانین مطلع باشیم. مخاطب قانون، قاضی است و توانایی تفسیر قانون را داریم. برای هنرمند هم قانون به شکل تمثیلی است و نمی‌توان آن را صحیح تفسیر کرد.